

BERGEN KOMMUNE
Postboks 7700
5020 BERGEN

Dato: 19.01.2017
Vår ref.: 2016/4913-7
Saksbehandlar: bjomidt
Dykkar ref.:

Beredskapstakstar i bomringen i Bergen - finansiering av gratis kollektivtransport

Innleiing

Fylkesrådmannen viser til «Forskrift om mellombelse auka bompengetakstar i Bergen kommune, Hordaland», frå 16.12.2016, heimla i Veglova §27 andre ledd. Forskrifta gjev eit formelt grunnlag for at Bergen kommune kan innføra mellombelse auka bompengetakstar i Bergen som strakstiltak på dagar med høg luftforureining. I følgje §3 i forskrifta kan meirinntekter frå takstauken nyttast til dekking av kostnader til dei tiltaka som kommunen og fylkeskommunen finn er naudsynte for å få ned biltrafikken i perioden det gjeld.

Fylkestinget har i sak 108/16, frå 13.12.2016, delegert mynde til fylkesrådmannen til å fastsetja kollektivtrafikkstakstar i periodar der det er vedteke å ta i bruk mellombelse auka bompengetakstar (beredskapstakstar) i Bergen etter §27 i veglova - og Skyss har no utarbeida eit opplegg for gratis kollektivtrafikk på dagar med mellombelse bompengetakstar (sjå vedlegg).

Om opplegget for gratis kollektivtrafikk

Fylkesrådmannen legg opp til at gratis kollektivtransport berre skal omfatta enkeltbilletter, noko som vil avgrensa omfanget og kostnadane. Gratis kollektivtransport er definert slik:

- Gjeld alle typar enkeltbilletter, også klipp på Skysskort.
- Gjeld bybane og alle busslinjer i Bergensområdet som går inn til og ut av Sone Bergen – rutepakke Nord, Sentrum, Sør, Vest, Osterøy og Nordhordland (bussar til og med 600-serien) - alle passasjerar reiser gratis, uansett reisestrekning.
- Gjeld bybåtane Kleppstø - Strandkaien og Knarvik – Frekhaug – Bergen.
- Bør inkludera togstrekninga Arna-Bergen. Per i dag ligg det ikkje føre avtale mellom Skyss og NSB. Gratis tog Arna - Bergen kan ikkje gjennomførast før ein slik avtale ligg føre.
- Dei som har gyldig billett frå før kan ikkje krevje refusjon/forlenging av periodekort.

Skyss har anslått kostnadane (inntektstap og styrking av kollektivtilbodet) til om lag 1,5 millionar kroner per dag. Anslaget er svært usikkert.

Økonomisk risiko ved innføring av beredskapstakstar

I samband med utarbeidinga av det faglege opplegget for lokalpolitisk handsaming av beredskapstakstar, vurderte Statens vegvesen, i januar 2016, risikoen for mindreinntekter/meirkostadar som konsekvens av auka takstar og redusert trafikk gjennom bomringen:

«For at tiltaket skal gi mindreinntekter, må trafikkavvisningen ved femdobbel takst være over 80 %, altså nærmere dobbelt så høy som trafikkprognosene tilsier. Analysen indikerer dermed at det er lite sannsynlig

at bompengeneinntekten reduseres så mye at bompengeselskapet påføres økonomisk tap som følge av innføring av beredskapstakster. Det er tvert om stor sannsynlighet for at tiltaket vil gi merinntekter i bomringen som vil dekke øvrige kostnader ved gjennomføring av tiltaket.

Belønningsmidlar for å finansiera gratis kollektivtrafikk

Sjølv om det av Statens vegvesen er vurdert som lite sannsynleg at innføring av beredskapstakstar vil gje mindreinntekter i bomringen, er det høgst uvisst om beredskapstakstane vil kunna gje tilstrekkeleg høge meirinntekter til å finansiera gratis kollektivtransport i Bergen, som er aktuelt ved bruk av beredskapstakstar. For å dekkja opp eventuelt bortfall av nødvendige auka bompengeneinntekter, ser fylkesrådmannen det som aktuelt å finansiera gratis kollektivtransport ved bruk av belønningsmidlar. Belønningsmidlane for 2017 og ubrukte belønningsmidlar frå 2016 er fordelte som finansiering til drift eller pågåande investeringstiltak.

Fylkesrådmannen oversender med dette Skyss sitt opplegg for innføring av gratis kollektivtransport på dagar med beredskapstakst, og ber om at Bergen kommune tek stilling til om belønningsmidlar, ved eventuell inntektssvikt i bomringen på dagar med beredskapstakst, kan nyttast til å finansiera gratis kollektivtransport. Dersom Bergen kommune er positiv til dette, er Hordaland fylkeskommune klar til å sette i verk gratis kollektivtilbod på dagar med beredskapstakst.

Nødvendige fylkespolitiske vedtak og nærare avklaring av slik bruk av belønningsmidlane skjer i etterkant av tilbakemeldinga frå Bergen kommune.

Med helsing

Rune Haugsdal
fylkesrådmann

Håkon Rasmussen
fylkesdirektør samferdsel

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Vedlegg

1 Notat - gratis kollektivtransport

DATO	11.01.2017	ARKIVSAK		ARKIVNR	
TIL	Fylkesrådmann				
FRÅ	Skyss				
KOPI TIL	Fylkesdirektør samferdsel				

Gratis kollektivtransport i samband med beredskapstakstar

Bergen kommune og Hordaland fylkeskommune har vedtatt at det er mogleg å innføre beredskapstakst (fem gangar gjeldande bompengetakst) på dagar med høg luftforureining. I tillegg er det vedtatt at det på dagar med beredskapstakst skal vere gratis kollektivtransport. I vedtaket er det lagt opp til at gratis kollektivtransport skal bli finansiert av meirinntektene frå bomringen.

Det er risiko for at meirinntektene frå bompengane ikkje er tilstrekkeleg til å dekke ekstrakostnadane ved gratis kollektivtransport og det ligg føre forslag om at ubrukte belønningssmidlar til kollektivdrifta skal dekke inn eventuelle kostnader utover meirinntektene i bomringen.

Skyss har tidlegare utarbeidd ein definisjon av «gratis kollektivtransport» som omfatta alle reisande, både faste reisande med periodekort og reisande med enkeltbillett. Dette blei imidlertid ei relativt kostbar løysing. I dette notatet presenterast derfor eit nytt forslag til definisjon av gratis kollektivtransport som berre omfattar enkeltbiletter, noko som vil avgrense omfanget og kostnadane. Det geografiske området for kor gratis kollektivtransport gjeld er også blitt noko innskrenka.

I periodar med beredskapstakstar bør reisande oppmodast til å reise utanom rushtidsperiodane for å unngå trengsel og fråkøyningar i kollektivtrafikken. I tillegg bør det vurderast tiltak for å redusere folks transportbehov (til dømes at arbeidsplassar tilbyr sine tilsette å ha heimekontor, start- og sluttid utanom rushtidsperiodane, stenging av skular mv.).

Forslag til definisjon: «Gratis enkeltbiletter»

- Gjelder alle typar enkeltbiletter, også klipp på Skysskort.
- Gjelder bybane og alle busslinjer i Bergensområdet som går inn til og ut av Sone Bergen – rutepakke Nord, Sentrum, Sør, Vest, Osterøy og Nordhordland (bussar til og med 600-serien) - alle passasjerar reiser gratis, uansett reisestrekning.
- Gjelder bybåtane Kleppstø - Strandkaien og Knarvik – Frekhaug – Bergen.
- Bør inkludere tog strekninga Arna-Bergen.
- Dei som har gyldig billett frå føre kan ikkje krevje refusjon/forlenging av periodekort.

Kostnader:

Skyss har anslått kostnadane (inntektstap og styrking av kollektivtilbodet) til om lag 1,5 millionar kroner per dag. Anslaget er svært usikkert.

Fordele:

- Ei noko mindre kostbar løysing enn opphavleg forslag, då gratisløysinga vil gjelde færre linjer og ein ikkje vil gje refusjon til reisande med periodekort.
- Enklare å gjennomføre for Skyss sidan det ikkje blir aktuelt med refusjon av førehandskjøpte billetter/periodebillettar.
- Oslo kommune og Akershus fylkeskommune har vedtatt at gratis kollektivtransport berre skal gjelde for enkeltbilletter.

Ulemper:

- Det vil kunne vere behov for å leige inn ekstra bussar for å styrke kapasiteten i fleire ruteområde.
- Løysinga vil vere noko utfordrande å kommunisere til kundar og det vil kunne oppstå misforståingar.
- Faste reisande med periodebillett vil i praksis ikkje vere omfatta av ordninga med gratis kollektivtransport. Dette, i tillegg til auka trengsel og risiko for framkøyningar, vil kunne medføre høg misnøye blant faste reisande.